

Saridunak

ULA IRURETAGOIENA

Badago euskal gazte arkitektoen lana omentzen duen sari bat: Peña Ganchegui Saria. Arkitektoek arkitektoei ematen dioten beste sarien antzera, arkitektura ulertzeko eta egiteko modu bat legezkatzen dute, eta askotan, garai bateko arkitektura deskribatzeko gai dira. Eta gainontzeko sarien antzera, lan berriren baterako atea ireki lezake, lanean jarraitzeko piztzaile izan daiteke, ospea ekar lezake, bozgorailu lana egin lezake, saridunen handikeria elikatu lezake, dirulaguntza bat izan daiteke, eta beti, kurrikuluma ongi apainduko du. Saria emateko lekua berriz, norbaiten alde irizpena emateko leku den unetik, beti izango da botere-gune bat.

Peña Ganchegui Sariak honela definitu du "euskal" izatea: arkitektura-bulegoa Euskal Autonomia Erkidegoan kokaturik egotea edo arkitekto titulua gure lurraldean eskuratua izatea. Eta "gazte" kategoria, titulua 2011 urteaz geroztik eskuratua izatea, hau da, taldekako edo banakako lanak azken hamar urteotako lanak izan daitezela. Euskal arkitekto gazteak bere burua aurkezten du sari honen hautagai izateko eta 20 euro ordaintzen ditu. Saridunak berriz 6.000 euro eskuratzeko. Baldintzok ongi definitzen dituzte arkitektura profesioaren koordinadak. Sariak ibilbide bat nabarmendu nahi du, eta *influencer* lana bete, gailentzen ari den euskal arkitekto taldea identifikatuz. Azken urteko sariduna, Ocamica-tudanca arquitectos taldea izan da.

Eta saridunak nolako bizitza du saritutako ibilbidea gauzatu ahal izateko, markatsua izan al da? Zein erraztasun eta laguntza izan du? Arkitektura bikaina urteetan mantentzeko, zer nolako esfortzua suposatzen du eta zein egoera ekonomikorik sostengatzen du? Gazte izateak, zein *handicap* du arkitektoarentzat? Saridunaren esperientziak, purpurina jantziaren ondoan, kolektiboaren argi-ilunak amankomunean eta eztabaida mahaira ekartzeko balio lezake? Sariak, arrakasta indibiduala zaintzeaz gain, profesioaren alderdi deseroagoak argitara emateko balio lezake? ●

Hauteskundeak, Mercedesera

ZIGOR OLABARRIA OLEAGA

Berri ona ospatu da nonahi: Mercedeseko zuzendaritzak Gasteizko lantegian 1.200.000.000 euro inbertitzeko proiektua du. Inbertsioak Arabako lantegi handienaren -5.000 lanpostu zuzen, 30.000 inguru zeharkako- jarduna ziurtatuko omen luke "hamarkadetarako". Dirutza munduko industria ekoizdenetako bat indartzeko, hori da bai une historikoak eskatzen duena. Baldintza xume bakarra jarri du enpresaren zuzendaritzak -kasualitatez, lan-hitzarmen berriaren negoziazio bete-betean-: langileek "malgutasun" handiagoa onartzea.

"Malgutasuna" Mercedesen zertan haragiztatzen den pedagogikoki azaltzen du Ruben Sánchezen *Alea*-ko *Mercedes, ispilu aurrean* erreportajeak: lan erritmo gero eta itogarriagoak, legez kanpoko kaleratzeak, jazarpena sindikatu eta langile deserosoen aurka, finko bihurtu ditzaten UGTra afiliatzen diren langileak, ondorioen beldur beren sare sozialetatik manifestazioen argazkiak edo presoek ikurrak ezabatzen dituzten langileak, jazarpena euskaraz aritzeagatik... "Beste enpresa handi samar batzuetan lan egin dut, eta inon ez dut ezagutu Mercedesekoa bezalako jazarpen sozio-politikorik", dio langileetako batek. "Lan-malgutasunaren mesedetan eskubide asko galdu" dituztela diote aho batez ELA, LAB eta ESKko ordezkariak.

Gasteizko eta Arabako agintari politikoez galdu ezin den aukera dela azpimarratu dute. Demokraziaren ordezkari izanik, "malgutasuna"ren eta eskubideen arteko lehian lehenbizikoaren alde egingo dutela pentsa zitekeen. Edo ez.

Arabako diputatu nagusi Ramiro Gonzálezek eskatu du langileek eta enpresak "diskretuki" negoziatu dezatela, afera "eztabaida publikora" atera gabe: "Eztabaida edo gatazka sortzea ez da ona, erabakia hartzen den tokian [enpresan] entzun egiten delako, eta baloratu" -bide batez, oso ona "eztabaida publikoa" eta "gatazka" oharkabean bezala parekatze hori-. Gasteizko Alkate Gorka Urtearnek argi utzi du proiektua babesteko dutela erakundeek, hori bai, "enpresa eta langileen arteko akordioa gakoa" dela azpimarratuz. Langile-enpresari akordioak nola ulertzen dituen bikainki laburbildu zuen 2021eko azaroan, besteak beste autogintzaren industriari eman beharreko laguntzez ari zela: "Sindikatuak tentsioa sortzen ari dira eta horrek [enpresentzat] erakargarriago izatea zailtzen digu". Nahikoa ez, eta lehendakariak bi egun behar izan ditu iragartzeko Alemaniara bidaiatuko duela pertsonalki, Mercedesen buruari ziurtatzeko euskaldunak erakargarriak eta malguak garela, eta are erakargarriago eta malguago ere izan gaitzkeela, enpresa barnean zein erakundeetatik.

Foru eta udal hauteskunde giroa dago jada, alderdiak hasi dira beren hautagaiak aurkezten, "boterea" helburu. Eta formalkeriak eta antzerkiak alde batera utzi eta hauteskundeak benetako botere guneen osaera erabakitzeke antolatzen baditugu? Nafarroan Volkswagen, EAEn Iberdrola, Elkargoan Dassault... Araban eta Gasteizen, Mercedesen administrazio kontseilua osatzeko foru eta udal hauteskundeak, ja! ●